

Міністерство внутрішніх справ України
ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ

**АЛГОРИТМ ДІЙ ПРАЦІВНИКІВ ПІДРОЗДІЛІВ
СТРАТЕГІЧНИХ РОЗСЛІДУВАНЬ ПРИ ВИЯВЛЕННІ ТА
ДОКУМЕНТУВАННІ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ ІЗ
ПРИЙНЯТТЯ ПРОПОЗИЦІЇ, ОБІЦЯНКИ АБО ОДЕРЖАННЯ
НЕПРАВОМІРНОЇ ВИГОДИ СЛУЖБОВОЮ ОСОБОЮ**

Методичні рекомендації

Колектив авторів

ДНІПРО - 2020

УДК 343.7 : 343.72

А 45

*Рекомендовано науково-методичною радою
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
(протокол №2 від 22.10.2020р.)*

Рецензенти:

Пиріг І.В. – д.ю.н., професор, професор кафедри криміналістики та домедичної підготовки ФПФОДР ДДУВС.

Федотенко А.В. – начальник відділу управління стратегічних розслідувань в Запорізькій області ДСР Національної поліції України, підполковник поліції.

А 45 Алгоритм дій працівників підрозділів стратегічних розслідувань при виявленні та документуванні кримінальних правопорушень із прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою : метод. рекомендації ; кол. авт. Дніпро : ДДУВС, 2020. 56 с.

Викладено основи кримінально-правової кваліфікації та документування фактів прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою.

Для працівників підрозділів стратегічних розслідувань Національної поліції, курсантів та викладачів ЗВО МВС.

Колектив авторів:

Єфімов В.В. - к.ю.н., доцент, доцент кафедри фінансових та стратегічних розслідувань ФПФПСР ДДУВС, підполковник поліції.

Неклеса О.В. – науковий співробітник навчально-наукової лабораторії з дослідження проблем протидії організованій злочинності та корупції ФПФПСР ДДУВС, старший лейтенант поліції.

Палешко Я.С. – к.ю.н., старший науковий співробітник навчально-наукової лабораторії з дослідження проблем протидії організованій злочинності та корупції ФПФПСР ДДУВС.

Санакоєв Д.Б. – к.ю.н., доцент, завідувач кафедри фінансових та стратегічних розслідувань ФПФПСР ДДУВС, підполковник поліції.

Юр'єв Д.С. – викладач кафедри фінансових та стратегічних розслідувань ФПФПСР ДДУВС, підполковник поліції.

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1: Кваліфікація прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою (ст. 368 КК України)	5
РОЗДІЛ 2: Відеофітбек із документування кримінального правопорушення щодо прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою	15
РОЗДІЛ 3: Алгоритм дій при виявленні та документуванні кримінальних правопорушень із прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою	16
ВИСНОВКИ	33
ДОДАТКИ	35
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	52

ВСТУП

Одним із напрямків протидії фактам прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою є здатність суб'єктів протидії цим явищам виявляти факти таких злочинних діянь та якісно їх розслідувати з подальшим притягненням винних осіб до кримінальної відповідальності. Така діяльність потребує певних знань, пов'язаних із юридичною кваліфікацією діянь, що підпадають під ознаки складу злочину, визначеного ст. 368 КК України, а також практичних навичок та умінь застосовувати оперативно-розшукові заходи та негласні слідчі (розшукові) дії для виявлення, документування і розслідування таких злочинних фактів.

Практика підрозділів стратегічних розслідувань НП України свідчить, що одним із складних елементів виявлення злочину за ст. 368 КК України є фіксація самого факту події злочину, який є обов'язковою умовою та підставою для винесення судом відповідного рішення про притягнення особи до відповідальності.

Складність виявлення фактів одержання неправомірної вигоди полягає в особливостях цього злочину, адже зовні часто дії службових осіб мають правомірний і законний характер. Лише за умови встановлення мотивів такої діяльності службових осіб, характеру дій, встановлення факту корисливої зацікавленості, пов'язаної з поведінкою та діями службової особи, навіть за умови, якщо вона не суперечить встановленим правилам, виникають правові підстави кваліфікувати дії службової особи як такі, що мають ознаки злочину, передбаченого ст. 368 КК. Необхідність всебічного дослідження проблем методики виявлення та документування злочинів цієї категорії зумовлена потребами практики та завданнями подальшого розвитку теоретичних зasad протидії корупції у системі органів державної влади та управління. Метою збирання доказів, які підтверджують або спростовують причетність підозрюваного до корупційних діянь, є використання усіх можливих законних засобів та заходів, передбачених Законом України «Про оперативно-розшукову діяльність».

Із метою набуття та удосконалення практичних навичок щодо виявлення та документування окреслених злочинів розроблено вказані методичні рекомендації.

РОЗДІЛ 1. КВАЛІФІКАЦІЯ ПРИЙНЯТТЯ ПРОПОЗИЦІЇ, ОБІЦЯНКИ АБО ОДЕРЖАННЯ НЕПРАВОМІРНОЇ ВИГОДИ СЛУЖБОВОЮ ОСОБОЮ (СТ. 368 КК УКРАЇНИ)

1. Прийняття пропозиції, обіцянки або одержання службовою особою неправомірної вигоди, а так само прохання надати таку вигоду для себе чи третьої особи за вчинення чи не вчинення такою службовою особою в інтересах того, хто пропонує, обіцяє чи надає неправомірну вигоду, чи в інтересах третьої особи будь-якої дії з використанням наданої їй влади чи службового становища -

карається штрафом від однієї тисячі до тисячі п'ятисот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або арештом на строк від трьох до шести місяців, або позбавленням волі на строк від двох до чотирьох років, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

2. Діяння, передбачене частиною першою цієї статті, предметом якого була неправомірна вигода у значному розмірі, -

карається позбавленням волі на строк від трьох до шести років з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

3. Діяння, передбачене частиною першою або другою цієї статті, предметом якого була неправомірна вигода у великому розмірі або вчинене службовою особою, яка займає відповідальне становище, або за попередньою змовою з групою осіб, або повторно, або поєднане з вимаганням неправомірної вигоди, -

карається позбавленням волі на строк від п'яти до десяти років з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років, з конфіскацією майна.

4. Діяння, передбачене частинами першою, другою або третьою цієї статті, предметом якого була неправомірна вигода в особливо великому розмірі, або вчинене службовою особою, яка займає особливо відповідальне становище, -

карається позбавленням волі на строк від восьми до дванадцяти років з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років, з конфіскацією майна.

Примітка. 1. Неправомірною вигодою в значному розмірі вважається вигода, що в сто і більше разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян, у великому розмірі - така, що удвічі і більше разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян, в особливо великому розмірі - така, що у п'ятсот і більше разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян.

2. Службовими особами, які займають відповідальне становище, у статтях 368, 368-5, 369 та 382 цього Кодексу є особи, зазначені у пункті 1 примітки до статті 364 цього Кодексу, посади яких згідно із статтею 6 Закону України "Про державну службу" належать до категорії "Б", судді, прокурори і слідчі, а також інші, крім зазначених у пункті 3 примітки до цієї статті, керівники і заступники керівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їх структурних підрозділів та одиниць.

3. Службовими особами, які займають особливо відповідальне становище, у статтях 368, 368-5, 369 та 382 цього Кодексу є:

1) Президент України, Прем'єр-міністр України, члени Кабінету Міністрів України, перші заступники та заступники міністрів, члени Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення, Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку, Антимонопольного комітету України, Голова Державного комітету телебачення і радіомовлення України, Голова Фонду державного майна України, його перший заступник та заступники, члени Центральної виборчої

комісії, народні депутати України, Уповноважений Верховної Ради України з прав людини, Директор Національного антикорупційного бюро України, Генеральний прокурор, його перший заступник та заступники, Голова Конституційного Суду України, його заступники та судді Конституційного Суду України, Голова Верховного Суду України, його перший заступник, заступники та судді Верховного Суду України, голови вищих спеціалізованих судів, їх заступники та судді вищих спеціалізованих судів, Голова Національного банку України, його перший заступник та заступники, Секретар Ради національної безпеки і оборони України, його перший заступник та заступники, Постійний Представник Президента України в Автономній Республіці Крим, його перший заступник та заступники, радники та помічники Президента України, Голови Верховної Ради України, Прем'єр-міністра України;

2) особи, посади яких згідно із статтею 6 Закону України "Про державну службу" належать до категорії "A";

3) особи, посади яких згідно із статтею 14 Закону України "Про службу в органах місцевого самоврядування" віднесені до першої та другої категорій посад в органах місцевого самоврядування.

Неправомірна вигода – грошові кошти або інше майно, переваги, пільги, послуги, нематеріальні активи, будь-які інші вигоди, нематеріального чи не грошового характеру, які пропонують, обіцяють, надають або одержують без законних на те підстав.

Службовими особами у статтях 364, 368, 368-5, 369 КК є особи, які постійно, тимчасово чи за спеціальним повноваженням здійснюють функції представників влади чи місцевого самоврядування, а також обіймають постійно чи тимчасово в органах державної влади, органах місцевого самоврядування, на державних чи комунальних підприємствах, в установах чи організаціях посади, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих чи адміністративно-

господарських функцій, або виконують такі функції за спеціальним повноваженням, яким особа наділяється повноважним органом державної влади, органом місцевого самоврядування, центральним органом державного управління із спеціальним статусом, повноважним органом чи повноважною особою підприємства, установи, організації, судом або законом.

До державних та комунальних підприємств (у ст. 364, 368, 368-2, 369 КК) прирівнюють

юридичні особи, у статутному фонді яких, відповідно, державна чи комунальна частка перевищує 50 % або становить величину, що забезпечує державі чи територіальній громаді право вирішального впливу на господарську діяльність такого підприємства.

Службовими особами також визнаються посадові особи іноземних держав (особи, які обіймають посади в законодавчому, виконавчому або судовому органі іноземної держави, у тому числі присяжні засідателі, інші особи, які здійснюють функції держави для іноземної держави, зокрема для державного органу або державного підприємства), а також іноземні третейські судді, особи уповноважені вирішувати цивільні, комерційні та трудові спори в іноземних державах у порядку, альтернативному судовому, посадові особи міжнародних організацій, члени міжнародних парламентських асамблей, учасником яких є Україна, та судді й посадові особи міжнародних судів.

Грошові кошти – це готівка, кошти на рахунках у казначействі, у банках та депозити до запитання.

Майно – це окрема річ, або сукупність речей, а також майнові права та обов'язки.

Переваги – це додаткові матеріальні чи інші вигоди або можливості, які суб'єкт має порівняно з іншими, що ставлять його в нерівне становище з іншими особами.

Пільги – соціальні, та інші пільги, встановлені законодавством для різних категорій осіб, що полягають у звільненні їх від певних обов'язків, або, інакше кажучи, у наданні додаткових можливостей майнового чи немайнового характеру. До майнових належать пільги, що надаються у вигляді додаткових виплат, повного або часткового звільнення окремих категорій громадян від обов'язкових платежів. До немайнових відносяться пільги у вигляді додаткових оплачуваних відпусток, скорочення робочого часу тощо.

Послуги – це здійснювана на замовлення споживача і з метою задоволення його особистих потреб діяльність з надання чи передання споживачеві певного визначеного договором матеріального чи нематеріального блага. Серед послуг законодавство України виділяє такі види: «транспортні», «житлово-комунальні», «з технічного сервісу», «з оцінки відповідності», «в галузі охорони здоров'я», «з доставки балонів з газом», «в закладах (підприємствах) ресторанного господарства», «освітні», «мобільного зв'язку та доступу до мережі Інтернет», «ритуальні», «фінансові», «соціальні», тощо.

Нематеріальні активи – це певні права: користування природними ресурсами, користування майном, на комерційні позначення, на об'єкти промислової власності, авторське право та суміжні з ним права, на ведення діяльності тощо.

Інші вигоди нематеріального чи не грошового характеру – похвальна характеристика, реклама товарів і послуг, протезування тощо.

Пропозиція – це висловлення службовій особі наміру про надання неправомірної вигоди.

Обіцянка – висловлення наміру про надання неправомірної вигоди з повідомленням про час, місце й спосіб надання неправомірної вигоди.

Прийняття пропозиції – надати службовій особі неправомірну вигоду для себе чи третьої особи – згода службової особи з приводу наміру на передання або надання їй неправомірної вигоди за вчинення чи не вчинення будь-якої дії з використанням наданої їй влади чи службового становища; може бути здійснене в будь-якій формі.

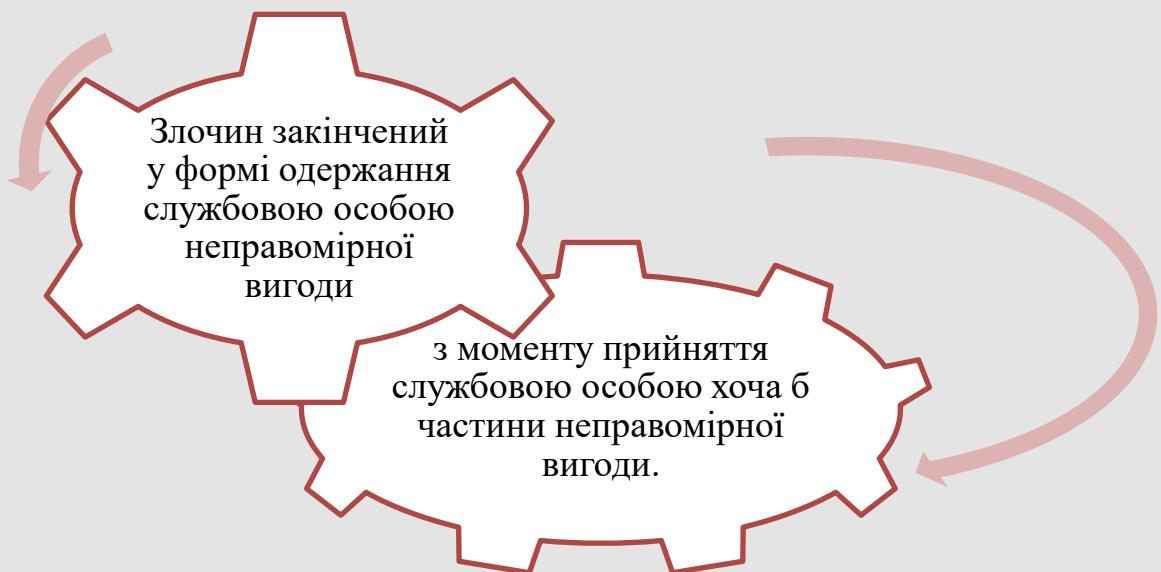
Прийняття обіцянки надати службовій особі неправомірну вигоду для себе чи третьої особи – схвалення службовою особою добровільно даного зобов'язання на передання або надання їй неправомірної вигоди за вчинення чи не вчинення такою особою в інтересах того, хто обіцяє неправомірну вигоду, чи в інтересах третьої особи будь-якої дії з використанням наданої їй влади чи службового становища .

Одержання неправомірної вигоди для себе чи третьої особи – прийняття неправомірної вигоди для себе чи третьої особи за вчинення чи не вчинення такою службовою особою в інтересах того, хто обіцяє неправомірну вигоду, чи в інтересах третьої особи будь-якої дії з використанням наданої їй влади чи службового становища.

Прохання надати неправомірну вигоду для себе чи третьої особи – звернення службової особи, здійснене у будь якій формі, крім вимагання, до іншої особи з пропозицією надати цій особі неправомірну вигоду, тобто схиляння особи до надання такої вигоди.

Злочин у формі прийняття пропозиції чи обіцянки **вважається закінченим з моменту**

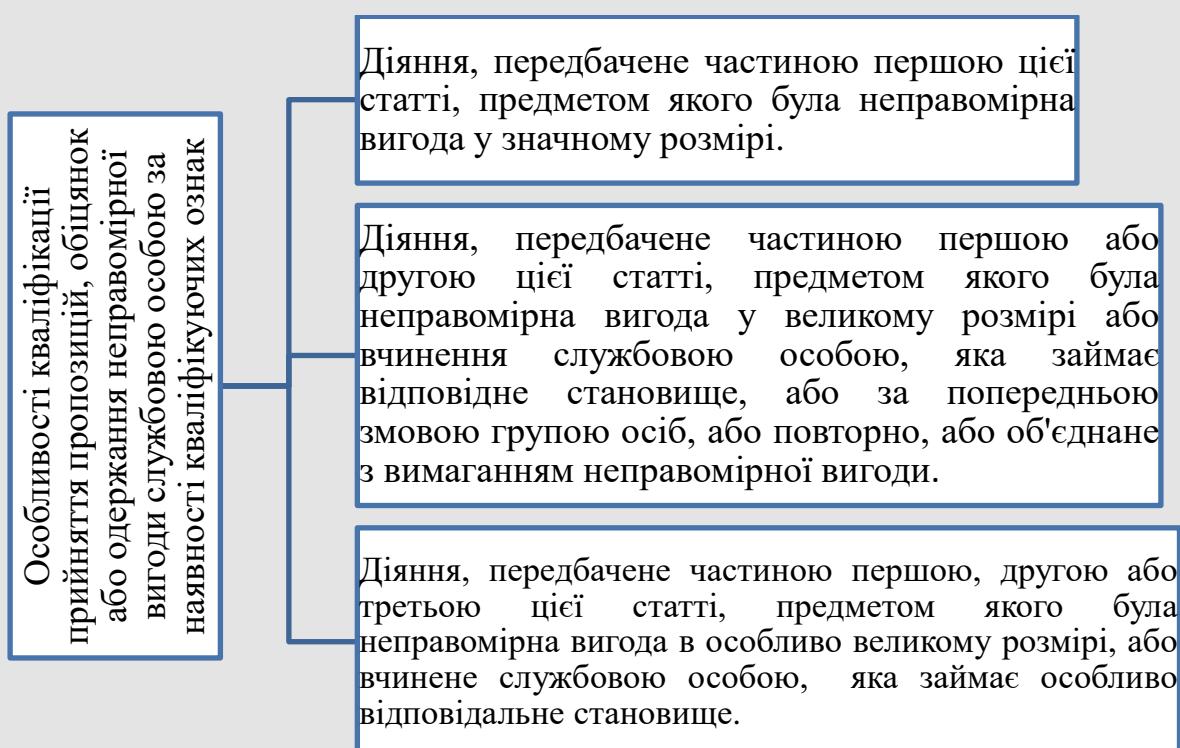
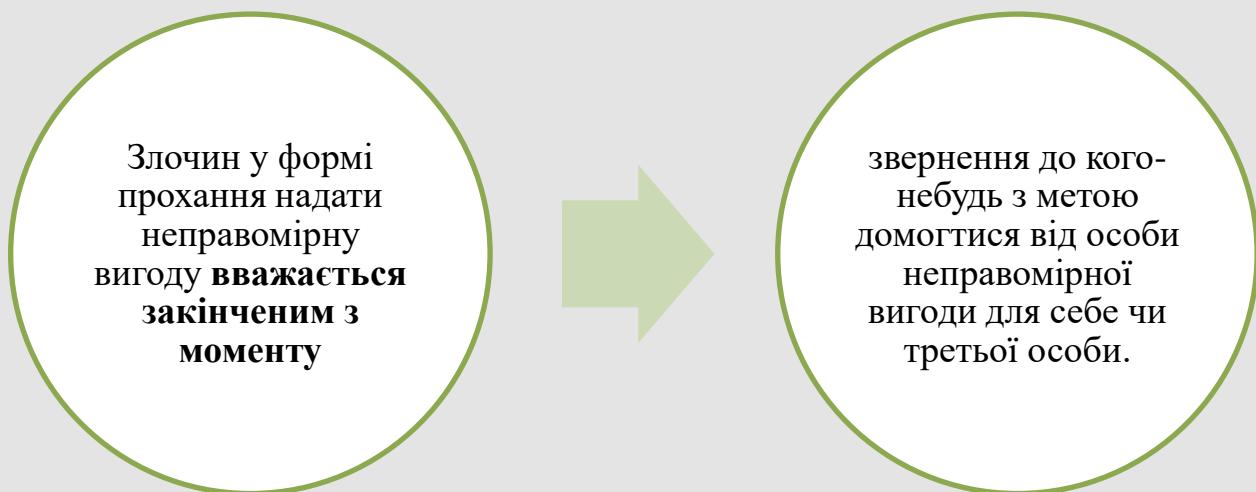
вчинення зазначеного діяння незалежно від того, виконала чи не виконала службова особа обіцяні нею дії та чи мала намір їх виконувати або ні.

Якщо діяння були спрямовані на отримання неправомірної вигоди, але неправомірна вигода не була одержана з причин, що не залежали від волі винної особи

Злочин слід кваліфікувати як замах на отримання неправомірної вигоди.

Неправомірною вигодою у значному розмірі вважається вигода, що в сто і більше разів перевищує неоподаткований мінімум доходів громадян, у **великому розмірі** – така, що у двісті і більше разів перевищує неоподаткований мінімум доходів громадян, **в особливо великому розмірі** – така, що у п'ятсот і більше разів перевищує неоподаткований мінімум доходів громадян.

Прийняття пропозиції чи обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою **за попередньою змовою групою осіб** означає, що кілька осіб до початку злочину домовилися про спільне його вчинення й разом реалізують об'єктивну сторону злочину, тобто є співвиконавцями цього злочину, наприклад разом одержують неправомірну вигоду.

Повторним називається

прийняття пропозиції чи обіцянки або одержання вигоди службовою особою, вчинене особою, яка раніше вчинила будь-який із злочинів, передбачених ст. 354, 368, 368-3, 364-4, та 369 КК

Одержання неправомірної вигоди у декілька прийомів за виконання в інтересах того, хто її надає чи в інтересах третіх осіб дій, обумовлених такою вигодою, не утворює повторності за умови, якщо вчинене містить ознаки продовжуваного злочину, і кожен окремий епізод злочинної діяльності охоплювався єдиним умислом винного.

Під вимаганням неправомірної вигоди слід розуміти вимогу щодо надання неправомірної вигоди з погрозою вчинення дій або бездіяльності з використанням свого становища, наданих повноважень, влади, службового становища стосовно особи, яка надає неправомірну вигоду, або умисне створення умов, за яких особа вимушена надати неправомірну вигоду з метою запобігання шкідливим наслідкам щодо своїх прав і законних інтересів.

Слід зазначити, якщо службова особа вимагає надати їй неправомірну вигоду, а особа яка її надає і при цьому усвідомлює, що тим самим незаконно уникає настання для себе негативних наслідків, які б настали за відмови дати те, що вимагається.

Визначимо такі відомості щодо статті 368 та статті 368-2:

**РОЗДІЛ 2. ВІДЕОФІТБЕК СТОСОВНО ДОКУМЕНТУВАННЯ
КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ ЩОДО ПРИЙНЯТТЯ
ПРОПОЗИЦІЇ, ОБІЦЯНКИ АБО ОДЕРЖАННЯ НЕПРАВОМІРНОЇ
ВИГОДИ СЛУЖБОВОЮ ОСОБОЮ.**

Здійсніть скануванняQR-Code для переходу на відеоматеріал

Навчальний відеоматеріал із документування кримінального правопорушення,
передбаченого статтею 368 КК України.

**РОЗДІЛ 3. АЛГОРИТМ ДІЙ ПРИ ВИЯВЛЕННІ ТА
ДОКУМЕНТУВАННІ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ ІЗ
ПРИЙНЯТТЯ ПРОПОЗИЦІЇ, ОБІЦЯНКИ АБО ОДЕРЖАННЯ
НЕПРАВОМІРНОЇ ВИГОДИ СЛУЖБОВОЮ ОСОБОЮ**

***Спосіб отримання інформації про можливо вчинене кримінальне
правопорушення***

Заяви і повідомлення громадян

Заяви і повідомлення, отримані від органів державної влади, місцевого самоврядування, адміністрації підприємств, установ, організацій тощо.

Безпосереднє виявлення працівником ДСР

***Дії працівника ДСР з викриття та ліквідації корупційних
правопорушень, вчинених службовою особою***

Звернення особи із заявою про вимагання від неї неправомірної вигоди будь-якою службовою особою, є підставою для здійснення оперативно-розшукової діяльності з метою документування факту неправомірної вигоди.

Відповідно до наказу МВС України від 08.02.2019 №100 «Про затвердження порядку ведення єдиного обліку в органах (підрозділах) поліції заяв і повідомень про кримінальні правопорушення та інші події» - усні заяви про кримінальні правопорушення заносяться до протоколу прийняття заяви про кримінальне правопорушення чи іншу подію. Протокол підписують заявник та службова особа органу (підрозділу) поліції, яка прийняла заяву. Тому важливо правильно оформити отриману інформацію.

Дії працівника ДСР з викриття та ліквідації корупційних правопорушень, вчинених службовою особою

У разі отримання усної заяви про вимагання від заявника неправомірної вигоди службовою особою, доцільно викласти таку інформацію заявником власноруч із детальним описом обставин таких вимог (місця, час зустрічей, предмет неправомірної вигоди та спосіб його передачі(реалізації)), умови, в які поставлений заявник діями або бездіяльністю службової особи.

В заявлі про вимагання неправомірної вигоди службовою особою необхідно висвітлити таку інформацію:

- обставини за яких заявник опинився в ситуації, що порушує його права;
- місце роботи, посада,П.І.Б. особи, яка вимагає неправомірну вигоду (за можливості, висвітлити повні дані службової особи та способи зв'язку);
- за які дії чи бездіяльність потрібно надати неправомірну вигоду;
- що є предметом неправомірної вигоди;
- коли, в який час та спосіб має відбутися передача неправомірної вигоди;
- які саме дії або бездіяльність повинна вчинити службова особа за результатами отримання неправомірної вигоди на свою вимогу;
- що спонукало заявителя звернутися до правоохоронних органів;
- згода заявителя у здійсненні співпраці з працівниками Національної поліції з метою викриття особи правопорушника.

**Дії працівника ДСР з викриття та ліквідації корупційних
правопорушень, вчинених службовою особою**

Особа, яка заявляє або повідомляє про кримінальне правопорушення, попереджається про кримінальну відповідальність за завідомо неправдиве повідомлення про вчинення злочину, передбаченого статтею 383 Кримінального кодексу України

Разом із отриманням заяви або повідомлення про кримінальне правопорушення, заявників роз'яснюється положення КК України про те, що особа, яка запропонувала, пообіцяла або надала неправомірну вигоду, звільняється від кримінальної відповідальності за злочини, передбачені статтями 354, 368-3, 368-4, 369, 369-2 КК України, якщо після пропозиції, обіцянки чи надання неправомірної вигоди, вона добровільно заявила про те, що сталося та активно сприяла розкриттю злочину.

Якщо заявник самостійно в ході комунікації (зустріч, телефонна розмова тощо) здійснив аудіо-, відеозапис обставин, що свідчать про вимагання неправомірної вигоди службовою особою і має намір передати ці матеріали разом із заявою (повідомленням), то відомості про отриманий запис фіксуються у протоколі «Прийняття заяви про кримінальне правопорушення та іншу подію» як додаток до нього. Разом з тим, у додатку обов'язково зазначається повна інформація про пристрій для аудіо-, відеозапису та носій на якому зберігається отримана інформація (назва, серійний номер тощо).

Дії працівника ДСР з викриття та ліквідації корупційних правопорушень, вчинених службовою особою

З метою збереження інформації за зверненням заявника про вимагання неправомірної вигоди доцільно обмежити коло осіб, які можуть ознайомитись із заявою.

Заяви і повідомлення про вимагання неправомірної вигоди службовою особою до внесення відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань повинні бути перевірені оперативним шляхом на достовірність із дотриманням норм кримінального процесуального кодексу України та Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність»

Для подальшої точної кваліфікації кримінального правопорушення важливо перевірити посадову інструкцію, положення про відповідний підрозділ з метою визначення повноважень та функціональних обов'язків фігуранта, для встановлення, за які дії вимагається отримання неправомірної вигоди, чи уповноважений фігурант самостійно приймати рішення, за яке вимагає неправомірну вигоду або він впливає на іншу службову особу.

ФАБУЛА

Громадянка К розпорядженням міського голови призначена на посаду заступника голови адміністрації району міської ради, при цьому гр. К присвоєно 8 ранг посадової особи місцевого самоврядування в межах четвертої категорії посад.

Відповідно до розділу «Загальні положення» посадової інструкції заступника голови адміністрації, заступник голови адміністрації району є посадовою особою виконавчих органів міської ради. Заступник голови адміністрації здійснює безпосереднє керівництво, спрямовує, координує та контролює діяльність відділів адміністрації району, організовує ведення договірної та претензійно-позовної роботи, представництво інтересів адміністрації дніпровського району, територіальної громади району в судах та інших органах під час розгляду правових питань та спорів, забезпечує ефективну взаємодію між структурними підрозділами адміністрації, зі структурними підрозділами виконавчих органів міської ради, підприємствами, установами, організаціями.

Таким чином, гр. К постійно обіймала посаду, пов'язану із виконанням організаційно-розпорядчих та адміністративно-господарських функцій, тобто була відповідно до приміток до ст.ст. 364, 368 КК України службовою особою, яка займає відповідальне становище.

Фізична особа-підприємець гр. Г з метою здійснення спортивно-розважальної діяльності (пейнтбол) для отримання оренди всього нежитлового приміщення, звернувся до заступника голови адміністрації гр. К, остання повідомила гр. Г, що він зможе отримати у користування приміщення колишнього дитячого садка, тільки в разі надання їй неправомірної вигоди у вигляді грошових коштів у сумі 40000 гривень (сорок тисяч), зазначивши, що якщо гр. Г не погодиться надати їй вищевказану неправомірну вигоду, то у висновку договору оренди гр. Г буде відмовлено. Такими діями гр. К створила штучні умови, за яких гр. Г вимушений був погодитися на них.

Розуміючи незаконність вимог гр. К, фізична особа-підприємець гр. Г вирішив передати їй грошові кошти, попередньо звернувшись із заявою про вчинене кримінальне правопорушення до правоохоронних органів.

Після підписання угоди про оренду нежитлового будованого приміщення, заступник голови адміністрації міської ради гр. К, реалізуючи свій злочинний умисел, направлений на отримання неправомірної вигоди, попрохала гр. Г сплачувати їй щомісячно неправомірну вигоду у сумі 5 000 гривень за користування площею нежитлового будованого приміщення, що перебуває на балансі адміністрації району міської ради.

Продовжуючи свою злочинну діяльність, заступник голови адміністрації району міської ради гр. К отримала від гр. Г частину неправомірної вигоди у сумі 20000 гривень.

Гр. К повідомлено про підозру у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 3 ст. 368 КК України.

Дії працівника ДСР з викриття та ліквідації корупційних правопорушень, вчинених службовою особою при безпосередньому отриманні грошових коштів

- 1 отримуємо від заявитика відомості про кримінальне правопорушення та вносимо їх до протоколу «Прийняття заяви про кримінальне правопорушення та іншу подію» (відповідно до вказаного алгоритму).[додаток 1, 2]
- 2 відомості про кримінальне правопорушення, отримані від заявитика, вносяться до Єдиного реєстру досудових розслідувань, про що складається фабула без конкретизації П.І.Б. посадової особи, назви структурного підрозділу, в якому працює фігурант та конкретної суми грошових коштів, що вимагаються.
- 3 інформація про заявитика не підлягає розголошенню та використовується обмежено слідчо-оперативною групою.
- 4 здійснюємо допит заявитика в якості свідка із детальним викладенням обставин справи щодо вимагання неправомірної вигоди.[додаток 3]
- 5 слідчо-оперативною групою здійснюється планування слідчих та негласних слідчих (розшукових) дій з метою отримання належних доказів.[додаток 4]
- 6 складаються клопотання з метою отримання дозволу на проведення НСРД щодо фігуранта та заявитика (рішення про проведення негласних слідчих (розшукових) дій за ст.ст. 260, 263, 264, 269, 270 КПК України приймає слідчий суддя за клопотанням прокурора або за клопотанням слідчого, погодженого з прокурором, а рішення про здійснення НСРД за ст. 271 КПК України приймає **виключно прокурор**).
- 7 ухвали слідчого судді по проведенню НСРД реалізовуються слідчим або працівниками ДСР за дорученням слідчого, прокурора.

***Дії працівника ДСР з викриття та ліквідації корупційних
правопорушень, вчинених службовою особою при безпосередньому
отриманні грошових коштів***

- 8 готовяться клопотання до слідчого судді з метою отримання дозволу на проведення обшуків за місцем роботи та проживання, в тому числі обшуків транспортних засобів (інформація встановлюється в ході проведення оперативно-розшукових заходів та слідчих (розшукових) дій, з використанням інтегрованих інформаційно-аналітичних, пошукових систем НПУ та інших відкритих реєстрів). [додаток 5]
- 9 з метою виконання ухвали суду складається завдання на УОТЗ щодо проведення НСРД за ст. 263 КПК України та складаємо завдання на ВОТР УСР з метою проведення НСРД за ст.ст. 260, 264, 267, 269, 270 КПК України.
- 10 вивчаються місця проведення НСРД, способи документування можливого відходу фігуранта з місця отримання неправомірної вигоди, приховання або знищення отриманих грошових коштів.
- 11 проводиться технічне оснащення заявника, його інструктаж з питань діяльності в ході зустрічі та передачі неправомірної вигоди, обговорення дій заявника у разі можливих форс-мажорних обставин.
- 12 проводиться позначення грошових коштів (імітаційних засобів) люмінесцентною фарбою та іншими маркувальними засобами, які оглядаються із обов'язковим складанням протоколу огляду. [додаток 6]
- 13 старшим групи проводиться інструктаж учасників, залучених до реалізації заходів із проведення НСРД, слідчих (розшукових) дій та інших запобіжних заходів (розподіл обов'язків, розташування, дії у разі непередбачуваних обставин).
- 14 здійснюємо контроль за вчиненням злочину у разі отримання постанови та доручення прокурора по ст. 271 КПК України у формі спеціального слідчого експерименту.

Дії працівника ДСР з викриття та ліквідації корупційних правопорушень, вчинених службовою особою при безпосередньому отриманні грошових коштів

- 15 за результатами отримання фігурантом справи грошових коштів, останнього затримує уповноважена службова особа (особи) та здійснює освідування, відомості про що заносяться до протоколу обшуку.[додаток 7, 8]
- 16 фігуранту зачитується ухвала слідчого судді про надання дозволу на проведення обшуку та пропонується добровільно видати отримані кошти.
- 17 якщо було отримано ухвали на проведення обшуку в інших приміщеннях, окрім службового кабінету, то обшук проводиться відповідно до отриманих ухвал з метою встановлення додаткових доказів та здійснюються заходи щодо збереження речових доказів (залишки маркувальних засобів, грошових коштів або їх частин, документів та інше).[додаток 7]
- 18 добровільно передані або виявлені в процесі обшуку кошти оглядаються та вилучаються разом із іншими речами, документами та предметами, які є речовими доказами у кримінальному провадженні.
- 19 здійснити допит затриманої службової особи, учасників слідчих (розшукових) дій, понятих та можливих свідків.
- 20 за результатами проведення НСРД складаються протоколи, які з додатками не пізніше ніж через двадцять чотири години з моменту припинення зазначених негласних слідчих (розшукових) дій передаються прокурору.
- 21 слідчим призначається експертне дослідження вилучених грошових коштів та інших речових доказів, вилучених в ході проведення обшуку.[додаток 10]

ФАБУЛА

Громадянин К, займаючи посаду міського голови, будучи представником влади та службовою особою, яка займає відповідальне становище, вступив в змову з громадянином Л, та розподіливши між собою ролі, вчинив кримінальне правопорушення за наступних обставин.

У січні поточного року міський голова громадянин К, діючи за попередньою змовою з громадянином Л, достовірно знаючи, що приватний підприємець громадянка А зацікавлена в оренді районного сміттєзвалища, розташованого на території об'єднаної територіальної громади, з метою реалізації свого злочинного умислу, направленого на отримання неправомірної вигоди, зателефонував останній та запросив її до приміщення міської ради.

Під час зустрічі гр. К, будучи представником влади та службовою особою, яка займає відповідальне становище, діючи в супереч інтересам служби повідомив гр. А про процедуру передачі в оренду районного сміттєзвалища шляхом укладання договору благоустрою земельних ділянок на території об'єднаної територіальної громади та зазначив, що вказане питання входить до його компетенції і за позитивне його вирішення необхідно передати грошову винагороду у розмірі 10 000 доларів США, при цьому вказав, що грошові кошти потрібно буде передати його довіреній особі гр. Л.

Наприкінці поточного року, у приміщенні АЗС «ВОГ» відбулась зустріч між гр. А та гр. Л, на якій останній, діючи за попередньою змовою з міським головою гр. К, з метою отримання неправомірної вигоди, повідомив гр. А умови укладання договору благоустрою предметом якого є сміттєзвалище, розташоване на території об'єднаної територіальної громади та умови передачі йому раніше обумовленої гр. К суми грошових коштів.

На початку лютого поточного року, під час телефонної розмови гр. Л діючи за попередньою змовою з гр. К, відповідно до розподілених ролей, домовляється з гр. А про зустріч на АЗС «ВОГ» з метою отримання неправомірної винагороди та укриття протиправних дій гр. К.

Гр. Л, діючи за попередньою змовою з гр. К, з метою одержання раніше обумовленої неправомірної вигоди, прибув на АЗС «ВОГ», де у приміщенні АЗС зустрівся із гр. А, якій передав договір благоустрою сміттєзвалища, розташованого на території об'єднаної територіальної громади, після чого, з метою укриття своїх злочинних дій запропонував гр. А сісти до її автомобіля для отримання раніше обумовленої неправомірної вигоди. Знаходячись в автомобілі гр. Л отримав від приватного підприємця гр. А раніше обумовлену гр. К суму неправомірної вигоди в розмірі 10 000 доларів США, що за курсом НБУ становить 250 000 гривень, за передачу в оренду сміттєзвалища.

Таким чином міський голова гр. К, будучи службовою особою, яка займає відповідальне становище, з корисливих мотивів, діючи за попередньою змовою з гр. Л одержав від приватного підприємця гр. А неправомірну вигоду в розмірі 10 000 доларів США, що за курсом НБУ становить 250 000 гривень за передачу в оренду сміттєзвалища, розташованого на території об'єднаної територіальної громади.

Гр. К повідомлено про підозру у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 3 ст. 368 КК України.

Дії працівника ДСР з викриття та ліквідації корупційних правопорушень, вчинених службовою особою за участю посередників

- 1 отримуємо від заявитика відомості про кримінальне правопорушення та вносимо їх до протоколу «Прийняття заяви про кримінальне правопорушення та іншу подію» (відповідно до вищевказаного алгоритму).[додаток 1, 2]
- 2 відомості про кримінальне правопорушення, отримані від заявитика, вносяться до Єдиного реєстру досудових розслідувань, про що складається фабула без конкретизації П.І.Б. посадової особи, назви структурного підрозділу, в якому працює фігурант та конкретної суми грошових коштів, що вимагаються.
- 3 інформація про заявитика не підлягає розголошенню та використовується обмежено слідчо-оперативною групою.
- 4 здійснюємо допит заявитика в якості свідка із детальним викладенням обставин справи щодо вимагання неправомірної вигоди.[додаток 3]
- 5 слідчо-оперативною групою здійснюється планування слідчих та негласних слідчих (розшукових) дій з метою отримання належних доказів.[додаток 4]
- 6 складаються клопотання з метою отримання дозволу на проведення НСРД щодо фігуранта та заявитика (рішення про проведення негласних слідчих (розшукових) дій за ст.ст. 260, 263, 264, 269, 270 КПК України приймає слідчий суддя за клопотанням прокурора або за клопотанням слідчого, погодженого з прокурором, а рішення про здійснення НСРД за ст. 271 КПК України приймає **виключно прокурор**).
- 7 ухвали слідчого судді по проведенню НСРД реалізовуються слідчим або працівниками ДСР за дорученням слідчого, прокурора.

Дії працівника ДСР з викриття та ліквідації корупційних правопорушень, вчинених службовою особою за участю посередників

- 8 готовяться клопотання до слідчого судді, з метою отримання дозволу на проведення обшуків за місцем роботи та проживання, в тому числі обшуків транспортних засобів (інформація встановлюється в ході проведення оперативно-розшукових заходів та слідчих (розшукових) дій, з використанням інтегрованих інформаційно-аналітичних, пошукових систем НПУ та інших відкритих реєстрів).[додаток 5]
- 9 з метою виконання ухвали суду складається завдання на УОТЗ щодо проведення НСРД за ст. 263 КПК України та складаємо завдання на ВОТР з метою проведення НСРД за ст.ст. 260, 264, 267, 269, 270 КПК України.
- 10 вивчаються місця проведення НСРД, способи документування можливого відходу фігуранта з місця отримання неправомірної вигоди, приховування або знищення отриманих грошових коштів.
- 11 проводиться технічне оснащення заявитика, його інструктаж з питань діяльності в ході зустрічі та передачі неправомірної вигоди, обговорення дій заявитика у разі можливих форс-мажорних обставин.
- 12 проводиться позначення грошових коштів (імітаційних засобів) люмінесцентною фарбою, та іншими маркувальними засобами які оглядаються із обов'язковим складанням протоколу огляду.[додаток 6]
- 13 старшим групи проводиться інструктаж учасників, залучених до реалізації заходів із проведення НСРД, слідчих (розшукових) дій та інших запобіжних заходів (розподіл обов'язків, розташування, дії у разі непередбачуваних обставин).
- 14 здійснюємо контроль за вчиненням злочину у разі отримання постанови та доручення прокурора по ст. 271 КПК України у формі спеціального слідчого експерименту.

Дії працівника ДСР з викриття та ліквідації корупційних правопорушень, вчинених службовою особою за участю посередників

- 15 за результатами отримання фігурантом справи грошових коштів, останнього затримує уповноважена службова особа (особи) та здійснює освідування, відомості про що заносяться до протоколу обшуку. [додаток 7, 8]
- 16 фігуранту зачитується ухвала слідчого судді про надання дозволу на проведення обшуку та пропонується добровільно видати отримані кошти.
- 17 якщо було отримано ухвали на проведення обшуку в інших приміщеннях, окрім службового кабінету, то обшук проводиться відповідно до отриманих ухвал з метою встановлення додаткових доказів та здійснюються заходи щодо збереження речових доказів (залишки маркувальних засобів, грошових коштів або їх частин, документів та інше).[додаток 7]
- 18 добровільно передані або виявлені в процесі обшуку кошти, оглядаються та вилучаються разом із іншими речами, документами та предметами, що є речовими доказами у кримінальному провадженні.
- 19 здійснити допит затриманої службової особи, учасників слідчих (розшукових) дій, понятих та можливих свідків.
- 20 за результатами проведення НСРД складаються протоколи, які з додатками не пізніше ніж через двадцять чотири години з моменту припинення зазначених негласних слідчих (розшукових) дій передаються прокурору.
- 21 слідчим призначається експертне дослідження вилучених грошових коштів та інших речових доказів, вилучених в ході проведення обшуку.[додаток 10]

ФАБУЛА

Громадянин Ш, обіймаючи посаду завідуючого сектору землеустрою та ринку земель відділу Держгеокадастру в області та виконуючи обов'язки завідуючого сектору, використовуючи надану йому владу та службове становище вимагав шляхом висловлювання погроз про вчинення та не вчинення дій, що входять до його службових повноважень та отримав від гр. К неправомірну вигоду за вирішення питання стосовно видачі позитивного висновку про погодження проекту землеустрою щодо відведення земельної ділянки довірителям гр. Р і гр. Л та присвоєння вказаній земельній ділянці кадастрового номеру.

Так, в червні поточного року гр. К, діючи на підставі довіреності та представляючи інтереси гр. Р і гр. Л, звернулась до Центру надання адміністративних послуг (далі - ЦНАП), де зустріла раніше її знайомого гр. Ш, перебуваючого на посаді завідуючого сектору землеустрою та ринку земель відділу Держгеокадастру, якому розповіла, що звернулась у ЦНАП з питанням присвоєння кадастрового номеру земельній ділянці та проведення її подальшої державної реєстрації.

В ході розмови з гр. К у гр. Ш виник злочинний умисел на одержання від останньої неправомірної вигоди за вчинення в її інтересах дій з використанням наданої йому влади та службових повноважень шляхом вимаганням неправомірної вигоди, після чого він повідомив гр. К, що посприяє у прискореному та позитивному вирішенні питання щодо оформлення землевпорядної документації на вказану земельну ділянку, та зателефонує останній, коли ТОВ «Землеустрій» надасть до відділу Держгеокадастру проект землеустрою для отримання висновку щодо його погодження та присвоєння кадастрового номера.

Пізніше гр. Ш, зателефонував гр. К на її мобільний телефон, який повідомив, що ТОВ «Землеустрій» надало до відділу проект землеустрою на земельну ділянку, а також те, що вказаний проект знаходитьться на розгляді у нього, в зв'язку із чим призначив останній зустріч.

Зустрівшись з гр. К на подвір'ї біля приміщення адмінбудівлі Держгеокадастру, гр. Ш будучи службовою особою, з використанням наданої йому влади та службових повноважень, продовжуючи реалізовувати свій злочинний умисел, направлений на отримання неправомірної вигоди для себе за вчинення дій з використанням наданої влади та службових повноважень, пред'явив гр. К вимогу щодо передачі йому грошових коштів у сумі 3000 (три тисячі) гривень, шляхом перерахування їх на його картковий рахунок, в якості неправомірної вигоди за сприяння у прискореному та позитивному вирішенні питання щодо оформлення землевпорядної документації на вказану земельну ділянку, присвоєння її кадастрового номера та подального проведення її

державної реєстрації, при цьому зазначивши про неможливість присвоєння кадастрового номеру земельній ділянці без передачі йому грошових коштів.

Не маючи можливості у інший спосіб присвоїти кадастровий номер земельній ділянці та провести її державну реєстрацію, гр. К, була змущена виконати незаконні вимоги гр. Ш та перерахувати на картковий рахунок останнього 3000 (три тисячі) гривень, розрахунок яких здійснила однією транзакцією.

Після отримання від гр. К. на свій вищевказаний банківський картковий рахунок неправомірної вигоди в сумі 3000 гривень, гр. Ш використовуючи надану владу та службове становище, здійснив державну реєстрацію земельної ділянки, та вніс відповідні відомості до Державного земельного кадастру про земельну ділянку, після чого підготував та надав гр. К витяг з Державного земельного кадастру про земельну ділянку, згідно якого вказаній земельній ділянці було присвоєно кадастровий номер та змінено цільове призначення.

Гр. Ш повідомлено про підозру у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 3 ст. 368 КК України.

Дії працівника ДСР з викриття та ліквідації корупційних правопорушень вчинених службовою особою із використанням безготівкової форми отримання неправомірної вигоди

- 1 отримуємо від заявитика відомості про кримінальне правопорушення та вносимо їх до протоколу «Прийняття заяви про кримінальне правопорушення та іншу подію» (відповідно до вищевказаного алгоритму).[додаток 1, 2]
- 2 відомості про кримінальне правопорушення отримані від заявитика вносяться до Єдиного реєстру досудових розслідувань, фабула про що складається без конкретизації ПІБ посадової особи, назви структурного підрозділу в якому працює фігурант та конкретної суми грошових коштів, що вимагаються.
- 3 інформація про заявитика не підлягає розголошенню та використовується обмежено слідчо-оперативною групою.
- 4 здійснюємо допит заявитика в якості свідка із детальним викладенням обставин справи щодо вимагання неправомірної вигоди.[додаток 3]
- 5 слідчо-оперативною групою здійснюється планування слідчих та негласних слідчих (розшукових) дій з метою отримання належних доказів.[додаток 4]
- 6 складаються клопотання з метою отримання дозволу на проведення НСРД щодо фігуранта та заявитика (рішення про проведення негласних слідчих (розшукових) дій за ст.ст. 260, 263, 264, 269, 270 КПК України приймає слідчий суддя за клопотанням прокурора або за клопотанням слідчого, погодженого з прокурором, а рішення про здійснення НСРД за ст. 271 КПК України приймає **виключно прокурор**).
- 7 ухвали слідчого судді по проведенню НСРД реалізовуються слідчим або працівниками ДСР за дорученням слідчого, прокурора.

Дії працівника ДСР з викриття та ліквідації корупційних правопорушень, вчинених службовою особою із використанням безготівкової форми отримання неправомірної вигоди

- 8 готуються клопотання до слідчого судді, з метою отримання дозволу на проведення обшуків за місцем роботи та проживання, в тому числі обшуків транспортних засобів (інформація встановлюється в ході проведення оперативно-розшукових заходів та слідчих (розшукових) дій, з використанням інтегрованих інформаційно-аналітичних, пошукових систем НПУ та інших відкритих реєстрів).[додаток 5]
- 9 з метою виконання ухвали суду складається завдання на УОТЗ щодо проведення НСРД за ст. 263 КПК України та складаємо завдання на ВОТР з метою проведення НСРД за ст.ст. 260, 264, 267, 269, 270 КПК України.
- 10 вивчаються місця проведення НСРД, способи документування факту отримання фігурантом неправомірної вигоди, а також способи приховування або знищення отриманих грошових коштів.
- 11 проводиться технічне оснащення заявитика, його інструктаж з питань діяльності в ході зустрічі та способи передачі неправомірної вигоди, обговорення дій заявитика у разі можливих форс-мажорних обставин.
- 12 старшим групи проводиться інструктаж учасників залучених до реалізації заходів із проведення НСРД, слідчих (розшукових) дій та інших запобіжних заходів (розподіл обов'язків, розташування, дії у разі непередбачуваних обставин).
- 13 здійснюємо контроль за вчиненням злочину у разі отримання постанови та доручення прокурора по ст. 271 КПК України у формі спеціального слідчого експерименту.
- 14 заявитиком здійснюється перерахування коштів (сума яка вимагається правопорушником та номер розрахункового рахунку (банківська картка), на який вказав фігурант, відомості про що зафіксовано шляхом проведення негласних слідчих (розшукових) дій) правопорушнику, який вимагає

Дії працівника ДСР з викриття та ліквідації корупційних правопорушень, вчинених службовою особою із використанням безготівкової форми отримання неправомірної вигоди

15-за результатами отримання фігурантом грошових коштів та виконання дій або бездіяльності, за які вимагалась неправомірна вигода, необхідно отримати ухвалу суду з метою накладення арешту на зазначений розрахунковий рахунок, а у випадку коли фігурантом було здійснено зняття коштів до накладення арешту, необхідно здійснити тимчасовий доступ до речей і документів з метою отримання відомостей щодо: фото-, відео фіксації моменту зняття коштів; руху коштів по картковому рахунку; інформації про власника та ін.

16-фігуранту зачитується ухвала слідчого судді про надання дозволу на проведення обшуку та пропонується добровільно видати отримані кошти.

17-якщо було отримано ухвали на проведення обшуку в інших приміщеннях, окрім службового кабінету, то обшук проводиться відповідно до отриманих ухвал з метою встановлення додаткових доказів та здійснюються заходи щодо збереження речових доказів (залишки маркувальних засобів, грошових коштів або їх частин, документів та інше).[додаток 7]

18-добровільно передані або виявлені в процесі обшуку кошти (у разі їх зняття до моменту проведення обшуку), оглядаються та вилучаються разом із іншими речами, в тому числі знайденими пластиковими картками, документами та предметами, що є речовими доказами у провадженні.

19-здійснити допит затриманої службової особи, учасників слідчих (розшукових) дій, понятіх та можливих свідків.

20-за результатами проведення НСРД складаються протоколи, які з додатками не пізніше ніж через двадцять чотири години з моменту припинення зазначених негласних слідчих (розшукових) дій передаються прокурору.

21-слідчим призначається експертне дослідження вилучених грошових коштів та інших речових доказів, вилучених в ході

ВИСНОВКИ

Форми виявлення корупційних злочинів становлять комплекс теоретичних знань, підтверджених практичною діяльністю з виявлення протиправних діянь та розслідування кримінального провадження. Одним із елементів виявлення корупційних злочинів є оперативно-розшукові заходи та НСРД, які мають певну тактику їх проведення. Тактика виявлення корупційних діянь має свої специфічні особливості, що полягають у первинній інформації й оцінці результатів оперативного та аналітичного пошуку, поєднання різних сфер знань.

Водночас, у протидії корупційним злочинам підрозділами ДСР НП України, перевірка отриманої інформації від заявитика чи внаслідок конфіденційного співробітництва з іншими особами, здійснюється здебільшого в межах кримінального провадження. Саме тому на практиці до оперативно-розшукових заходів та НСРД мають висуватись спільні вимоги щодо організації і тактики їх проведення.

Так, у разі наявної ОРС оперативно-розшукові заходи повинні мати як гласний, так і негласний характер. За допомогою негласної діяльності можна дослідити межі діяльності підозрюваної службової особи, а також зробити попередні висновки про наявність або відсутність у її діях протиправної поведінки. Негласні заходи не мають публічного характеру. Особа, стосовно якої проводяться такі заходи, не знає і не повинна знати про їх проведення. Відповідно, діяльність зі збору інформації про причетність службової особи до корупційних діянь є комплексом гласних і негласних заходів, які спрямовані на отримання та накопичення такої інформації з метою попередження та припинення протиправної діяльності і притягнення винної особи до кримінальної відповідальності. Від ефективності проведення таких заходів залежить якість кінцевого результату такої діяльності. Означене стосується НСРД за кримінальними провадженнями.

Отже, оперативно-розшукові заходи та НСРД повинні забезпечити:

- виявлення, підтвердження первинної інформації про причетність учиненні злочину або її повне спростування;
- попередню оцінку ступеня суспільної небезпеки вчиненого;

- визначення напрямку подальших дій щодо службової особи, яка вчинила злочин.

Діяльність підрозділів ДСР НП України щодо протидії фактам прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою має включати всі можливі сили і засоби для досягнення поставленої мети, а саме:

- комплексний підхід до використання всіх сил та засобів правоохоронних органів, інших державних установ, а також громадських організацій, які повинні брати участь та сприяти протидії проявам корупції та хабарництва;
- застосування різних тактичних прийомів оперативно-розшукових заходів та НСРД з метою виявлення фактів хабарництва службовою особою;
- використання всіх можливих засобів з метою отримання інформації;
- прогнозування результатів роботи оперативних підрозділів щодо протидії корупції та хабарництву;
- отримання доказів вчинення корупційного діяння чи злочину.

Запропоновані методичні рекомендації мають усунути наявні прогалини у організаційно-тактичному аспекті виявлення та документування злочинів означеної категорії, візуалізувати окремі тактичні елементи цієї діяльності та сприяти виробленню практичних вмінь і навичок роботи працівників підрозділів стратегічних розслідувань НП України за визначеним типовим алгоритмом, зокрема й у межах курсів підвищення кваліфікації та спеціалізації працівників підрозділів стратегічних розслідувань.

ДОДАТКИ

Додаток 1

ПРОТОКОЛ ПРИЙНЯТТЯ ЗАЯВИ ПРО ВЧИНЕНЕ КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВОПОРУШЕННЯ (АБО ТАКЕ, ЩО ГОТУСТЬСЯ)

Місто (сел.) _____

«___» 20 ____ року

(слідчий, прокурор, інша службова особа, уповноважена на прийняття та реєстрацію заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення, найменування органу, прізвище, ініціали)

у присутності осіб:

_____
(їх прізвище, ім'я, по-батькові, дата народження та місце проживання)

яким заздалегідь повідомлено про застосування технічних засобів фіксації, умови та порядок їх використання:

_____
(характеристики технічних засобів фіксації та носіїв інформації, які застосовуються
при проведенні процесуальної дії, підписи осіб)

з дотриманням вимог статей 60, 104, 214 КПК України прийняв усну заяву від:

_____
(прізвище, ім'я, по батькові, рік народження, посада,

місце роботи і проживання заявника, контактний телефон,

документ, що посвідчує особу)

про _____
(кримінальне правопорушення)

Гр. _____ попереджений про кримінальну
(прізвище, ініціали заявитика)

відповідальність згідно зі ст. 383 КК України за завідомо неправдиве повідомлення про вчинення злочину.

Гр. _____ (підпись заявитика)
роз'яснено права заявитика відповідно до
ст. 60 КПК України:

- 1) отримати від органу, до якого він подав заяву, документ, що підтверджує її прийняття і реєстрацію;
- 2) подавати на підтвердження своєї заяви речі і документи;
- 3) отримати інформацію про закінчення досудового розслідування.

_____
(підпись заявитика)

Гр. _____ заявив:

(прізвище, ініціали)

ЗМІСТ ЗАЯВИ:

1. Обставини події (дата, час, місце): _____

2. Яку матеріальну шкоду завдано протиправними діями, на яку суму, яким способом злочинці заволоділи майном (проникнення у житло чи інше приміщення, напад, вимагання, обман чи зловживання довірою); якщо проникнення, то яким шляхом (злом запірних пристройів, підбір ключа, виставлення вікна, через кватирку, іншим способом); яке майно викрадено, де воно знаходилося, наявність документів, які підтверджують придбання і вартість втраченого майна, його прикмети, коли і де придбано: _____

3. Чи застосувалося фізичне насильство або погроза його застосування, у чому це конкретно виявилось, які предмети (ніж, пістолет, газовий балончик, палиця тощо) використовувалися під час нападу? Якщо було вимагання майна чи права на нього або вчинення будь-яких дій майнового характеру з погрозою застосування насильства, заподіяння тілесних ушкоджень, пошкодження майна тощо, то в чому конкретно виявилися ці дії?

4. Чи заподіяні кому-небудь тілесні ушкодження, до якого медичного закладу звертався, де він розташований, чи перебував на стаціонарному або амбулаторному лікуванні?

5. Чи бачив особу, яка вчинила кримінальне правопорушення, чи може її впізнати, за якими прикметами?

6. Чи підозрюється хто-небудь у вчиненні кримінального правопорушення? Якщо так, то вказати з якої причини, а також відомості про цю особу:

7. Чи були очевидці вчинення кримінального правопорушення, що відомо про них?

Заявником зазначено: _____
(власноручно написати про ознайомлення та правильність викладених даних)

_____
(підпис) (ініціали, прізвище, заявника)

Заяву прийняв:

(слідчий, прокурор, інша службова особа, уповноважена на прийняття та реєстрацію заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення, посада, підпис, прізвище, ініціали)
«____» ____ 20 ____ року

(прізвище, ініціали заявника(*померпілого*))

(індекс, адреса)

ДОВІДКА
про прийняття і реєстрацію заяви

Відповідно до п. 1 ч. 2 ст. 60 КПК України (*п. 2 ч. 2 ст. 56 КПК України*)
 повідомляю, що подана Вами заява (повідомлення) про кримінальне
 правопорушення:

(коротке викладення наведених обставин кримінального правопорушення)

«____» 201__ року прийнята та «____» 201__ року
 зареєстрована в Єдиному реєстрі досудових розслідувань, реєстраційний
 № _____. Розпочато досудове розслідування.

(слідчий, прокурор, посада, підпис, прізвище, ініціали)

«____» 20 __ року

**ПРОТОКОЛ
допиту свідка**

Місто (сел.) _____ « ____ » 20 ____ року

Допит розпочато о « ____ » год. « ____ » хв.

Допит закінчено о « ____ » год. « ____ » хв.

(слідчий, посада, найменування органу, ініціали, прізвище)
 розглянувши матеріали досудового розслідування, внесеного до Єдиного реєстру досудових розслідувань за № _____ від « ____ » 20 ____ року у приміщенні _____
 в присутності осіб, яким роз'яснені вимоги ч. 3 ст. 66 КПК України про їх обов'язок не розголошувати відомості щодо проведеної процесуальної дії:

(іх прізвище, ім'я, по-батькові, дата народження та місце проживання, підпис) _____
 яким заздалегідь повідомлено про застосування технічних засобів фіксації, умови та порядок їх використання: _____

(характеристики технічних засобів фіксації та носіїв інформації, які застосовуються _____)

при проведенні цієї процесуальної дії, підписи осіб) _____

3

дотриманням вимог статей 65, 66, 95, 104, 106, 223, 224 КПК України, допитав як свідка:

1. Прізвище, ім'я та по батькові _____
2. Дата та місце народження _____
3. Національність _____ 4.
- Громадянство _____
5. Освіта _____
6. Місце роботи (навчання) _____
7. Рід заняття та посада _____
8. Місце проживання (реєстрації) _____
9. Судимість _____
10. Чи являється депутатом (якої Ради) _____
11. Відомості про паспорт або інший документ, що засвідчує особу _____

Свідку роз'яснено, що його викликано для дачі показань у кримінальному провадженні

(вказати у зв'язку з чим та в якому провадженні він допитується)

Свідкові _____ роз'яснено зміст ст. 63 Конституції України про те, що особа не несе відповідальності за відмову давати показання або пояснення щодо себе, членів сім'ї чи близьких родичів, коло яких визначене законом _____

(підпис)

Свідкові _____ роз'яснено зміст ст. 18 КПК України про свободу
(П.І.Б.)
від самовикриття та право не свідчити проти близьких родичів чи членів сім'ї.

(підпис)

Свідкові _____ роз'яснено порядок проведення допиту та його
(П.І.Б.)

права та обов'язки, передбачені ст. 66 КПК України, згідно якої:

1. Свідок має право:

1) знати, у зв'язку з чим і в якому кримінальному провадженні він допитується;

2) користуватися під час давання показань та участі у проведенні інших процесуальних дій правою допомогою адвоката, повноваження якого підтверджуються згідно з положеннями статті 50 Кримінального процесуального кодексу України (*a same: 1) свідоцтвом про право на зайняття адвокатською діяльністю; 2) ордером, договором із захисником або дорученням органу (установи), уповноваженого законом на надання безоплатної правової допомоги;*

3) відмовитися давати показання щодо себе, близьких родичів та членів своєї сім'ї, що можуть стати підставою для підозри, обвинувачення у вчиненні ним, близькими родичами чи членами його сім'ї кримінального правопорушення, а також показання щодо відомостей, які згідно з положеннями статті 65 цього Кодексу не підлягають розголошенню (*a same – не можуть бути допитані як свідки: 1) захисник, представник потерпілого, цивільного позивача, цивільного відповідача, законний представник потерпілого, цивільного позивача у кримінальному провадженні – про обставини, які стали їм відомі у зв'язку з виконанням функцій представника чи захисника; 2) адвокати – про відомості, які становлять адвокатську таємницю; 3) нотаріуси – про відомості, які становлять нотаріальну таємницю; 4) медичні працівники та інші особи, яким у зв'язку з виконанням професійних або службових обов'язків стало відомо про хворобу, медичне обстеження, огляд та їх результати, інтимну і сімейну сторони життя особи – про відомості, які становлять лікарську таємницю; 5) священнослужителі – про відомості, одержані ними на сповіді віруючих; 6) журналісти – про відомості, які містять конфіденційну інформацію професійного характеру, надану за умови нерозголошення авторства або джерела інформації; 7) професійні судді, народні засідателі та присяжні – про обставини обговорення в нарадчій кімнаті питань, що виникли під час ухвалення судового рішення, за винятком випадків кримінального провадження щодо прийняття суддею (суддями) завідомо неправосудного вироку, ухвали; 8) особи, які брали участь в укладенні та виконанні угоди про примирення в кримінальному провадженні, – про обставини, які стали їм відомі у зв'язку з участю в укладенні та виконанні угоди про примирення; 9) особи, до яких застосовані заходи безпеки, – щодо дійсних даних про їх особи; 10) особи, які мають відомості про дійсні дані про осіб, до яких застосовані заходи безпеки, – щодо цих даних. Не можуть без їх згоди бути допитані як свідки (та мають право відмовитися давати показання) особи, які мають право дипломатичної недоторканності, а також працівники дипломатичних представництв – без згоди представника дипломатичної установи);*

4) давати показання рідною або іншою мовою, якою він вільно володіє, і користуватися допомогою перекладача;

5) користуватися нотатками і документами при даванні показань у тих випадках, коли показання стосуються будь-яких розрахунків та інших відомостей, які йому важко тримати в пам'яті;

6) на відшкодування витрат, пов'язаних з викликом для давання показань;

7) ознайомлюватися з протоколом допиту та заявляти клопотання про внесення до нього змін, доповнень і зауважень, а також власноручно робити такі доповнення і зауваження;

8) заявляти клопотання про забезпечення безпеки у випадках, передбачених законом;

9) заявляти відвід перекладачу.

2. Свідок зобов'язаний:

1) прибути за викликом до слідчого, прокурора, слідчого судді чи суду;

2) давати правдиві показання під час досудового розслідування та судового розгляду;

3) не розголошувати без дозволу слідчого, прокурора, суду відомості, які безпосередньо стосуються суті кримінального провадження та процесуальних дій, що здійснюються (здійснювалися) під час нього, і які стали відомі свідку у зв'язку з виконанням його обов'язків.

3. Особа, яку залучають до проведення процесуальних дій під час досудового розслідування як понятого або яка стала очевидцем таких дій, зобов'язана на вимогу слідчого, прокурора не розголошувати відомості щодо проведеної процесуальної дії.

Крім того, згідно частини 7 статті 224 Кримінального процесуального кодексу України за бажанням допитуваної особи вона має право викласти свої показання власноручно. За письмовими показаннями особи їй можуть бути поставлені додаткові запитання.

(підпис)

Свідка _____ у відповідності до ст. 67 попереджено про
(П.І.Б.)

кримінальну відповіальність, передбачену ст. 384 КК України (*Завідомо неправдиве показання*) та ст. 385 КК України (*Відмова свідка від давання показань*)

(підпис)

Ознайомившись із своїми правами, свідок заявив, що бажає давати показання _____ мовою та викладати їх _____.

(вказати мову) (під запис або власноручно)

Послуг перекладача _____.
(потребує, не потребує)

Під час давання показань користуватися правовою допомогою адвоката

_____.
(бажає, не бажає)

По суті заданих запитань свідок _____ дав наступні показання:

(вказати отримані в результаті процесуальної дії відомості, важливі для цього кримінального провадження)

Показання зафіксовані на носії інформації

(вказати характеристики носіїв інформації у випадку застосування технічних засобів фіксації)

які додаються до даного протоколу.

За результатами фіксування допиту технічними засобами від учасників процесуальної дії клопотання про внесення тексту показань до протоколу допиту _____

(надходили, не надходили)

Учасникам процесуальної дії повідомлено про спосіб ознайомлення із змістом протоколу, а саме

(надання письмового протоколу, перегляд або прослуховування носійв інформації у випадку застосування технічних засобів фіксації)

Ознайомившись із текстом протоколу допиту від учасників процесуальної дії клопотання про внесення до нього змін, доповнень і зауважень _____

(не надходили; якщо надійшли, вказати, що саме)

Свідок	_____ / _____ /	
	(прізвище, ім'я, по батькові)	(підпис)
Учасники	_____ / _____ /	
	(прізвище, ім'я, по батькові)	(підпис)
	_____ / _____ /	
	(прізвище, ім'я, по батькові)	(підпис)

Допитав:

(слідчий, посада, найменування органу, підпис, прізвище, ініціали)

Від підписання протоколу допиту відмовляюсь у зв'язку з _____.

(вказати причини такої відмови з боку свідка або іншого учасника процесуальної дії)

Свідок	_____ / _____ /	
	(прізвище, ім'я, по батькові)	(підпис)
Захисник	_____ / _____ /	
	(прізвище, ім'я, по батькові)	(підпис)

Поняті (у разі відсутності захисника):

1.	_____ / _____ /
(прізвище, ім'я, по батькові, дата народження, місце проживання)	(підпис)
2.	_____ / _____ /
(прізвище, ім'я, по батькові, дата народження, місце проживання)	(підпис)

(слідчий, посада, найменування органу, підпис, прізвище, ініціали)

Додаток 4

ЗАТВЕРДЖУЮ

Начальник _____ УСР
 в Дніпропетровській області
 ДСР Національної поліції України
 полковник поліції

«____» 2020

ПЛАН

проведення першочергових заходів щодо розкриття факту вимагання неправомірної вигоди, відомості про яке внесено до Єдиного реєстру досудових розслідувань за № - _____ ст. 368 ч. 3 КК України.

1. На розшук і затримання осіб, причетних до сконення кримінального правопорушення, встановлення можливих свідків, очевидців, та інших осіб, що можуть володіти інформацією та орієнтувати о/с УСР в Дніпропетровській області або поліцейські підрозділи Національної Поліції України.

Вик. о/с УСР,
 Срок: негайно

Відм. про виконання _____

2. Долучити матеріали проведення першочергових слідчих – розшукових заходів до матеріалів справи оперативного супроводження кримінального провадження.

Вик. УСР Якімець,
 Срок: негайно
 Відм. про виконання _____

3. Провести ретельне відпрацювання місця сконення кримінального правопорушення, встановивши можливі шляхи відходу та інші заходи відповідно до плану.

Вик. о/с ВСД УСР
 Срок: негайно

Відм. про виконання _____

**Начальник ВПК УСР
 в Дніпропетровській області
 ДСР Національної поліції України
 підполковник поліції**

Андрій КАТАН

Додаток 5

Слідчому судді _____
 (назва місцевого суду)

**КЛОПОТАННЯ
 про проведення обшуку**

Місто (сел.) _____

« ____ » 20 ____ року

(слідчий, посада, найменування органу, ініціали, прізвище)
 розглянувши матеріали досудового розслідування, внесеної до Єдиного реєстру досудових розслідувань за № _____ від « ____ » 20 ____ року, за ознаками _____,

(правова кваліфікація кримінального правопорушення з зазначенням статті (частини статті) закону України про кримінальну відповідальність)

ВСТАНОВИВ:

(короткий виклад обставин кримінального правопорушення, у зв'язку з розслідуванням якого

подається клопотання; правова кваліфікація кримінального правопорушення з зазначенням статті

(частини статті) закону України про кримінальну відповідальність; підстави для обшуку;

житло чи інше володіння особи або частина житла чи іншого володіння особи, де планується

проведення обшуку; особа, якій належить житло чи інше володіння, та особа, у фактичному володінні якої

воно знаходитьться; речі, документи або осіб, яких планується відшукати)

Ураховуючи викладене, керуючись ст. 234 КПК України, -

ПРОШУ:

Задоволити клопотання і винести ухвалу про дозвіл на проведення обшуку в _____

(житло чи інше володіння особи або частину житла чи іншого володіння особи, де планується проведення обшуку)

з метою відшукання і вилучення

(речі, документи або осіб, яких планується відшукати)

Додатки: 1. _____ на ____ арк.

(оригінали (копії) документів та інших матеріалів, якими обґрунтуються доводи вказані у клопотанні)

2. Витяг з Єдиного реєстру досудових розслідувань за № _____ від « ____ » 20 ____ року.

Слідчий _____

(посада, найменування органу, підпис, прізвище, ініціали)

«ПОГОДЖЕНО»

Прокурор _____

(посада, найменування органу, підпис, прізвище, ініціали)

« ____ » 20 ____ року

**ПРОТОКОЛ ОГЛЯДУ
місця події**

Місто (сел.) _____

«____» 20 ____ року

Огляд почато о “____” год. “____” хв.

Огляд закінчено о “____” год. “____” хв.

(слідчий, посада, найменування органу, ініціали, прізвище)

на підставі _____

(вказується ухвала слідчого судді, якщо проводиться огляд житла чи іншого володіння особи, якщо огляд місця події проводиться до початку кримінального провадження, вказуються відомості про заяву чи повідомлення про подію)

у відповідності ст. 104, 105, 106, 234, 237, 223 КПК України:

В присутності понятих:

1) _____

(прізвище, ім'я, по батькові, дата народження, місце проживання)

2) _____

(прізвище, ім'я, по батькові, дата народження, місце проживання)

яким у відповідності зі ст.ст. 11, 13, 15, 223 КПК України роз'яснені їхні права і обов'язки.

За участю потерпілого:

(прізвище, ім'я, по батькові, дата народження, місце проживання)

якому у відповідності з ч. 1, 2 ст. 56. ст. 57 КПК України роз'яснені його права і обов'язки.

За участю підозрюваного:

(прізвище, ім'я, по батькові, дата народження, місце проживання)

якому у відповідності з ч. 3, 5, 6, 7 ст. 42 КПК України роз'яснені його права і обов'язки.

За участю захисника:

(прізвище, ім'я, по батькові, дата народження, місце проживання)

якому у відповідності зі ст. 46, 47 КПК України роз'яснені його права і обов'язки.

За участю представника:

(прізвище, ім'я, по батькові, дата народження, місце проживання)

якому у відповідності зі ч. 5 ст. 44, ч. 4 ст. 58, ч. 2 ст. 59 КПК України роз'яснені його права і обов'язки.

За участю експерта (спеціаліста):

(прізвище, ім'я, по батькові)

яким у відповідності з ч.3, 4, 5 ст. 69; ч. 4, 5 ст. 71 КПК України роз'яснені їхні права і обов'язки.

За участю власника (користувача) приміщення чи іншого володіння особи

(прізвище ім'я, по батькові, адреса)

Перед початком огляду переліченим особам роз'яснено їхнє право бути присутніми при усіх діях, які проводяться в процесі огляду, робити зауваження, що підлягають занесенню до протоколу. Особам, які беруть участь у проведенні огляду також роз'яснено про вимоги ч. 3 ст. 66 КПК України про їх обов'язок не розголошувати відомості щодо проведеної процесуальної дії, а також про застосування технічних засобів фіксації, умови та порядок їх використання:

(характеристики технічних засобів фіксації та носіїв інформації, які застосовуються

при проведенні цієї процесуальної дії, підписи осіб)

Проведеним оглядом встановлено: _____
(вказується адреса житла чи іншого володіння особи)

Під час огляду
виявлено _____
(вказуються сліди, речі, виявлені під час огляду)

Виявлене під час огляду вилучено:

(вказуються що в якій послідовності виявлено і яким чином опечатано)

Під час огляду застосовані технічні
засоби: _____
(вказуються застосування фото -, відео зйомки, інших технічних та спеціальних засобів, їх технічні параметри)

Огляд проводився: _____
(вказуються погодні умови, освітлення, температура повітря інші дані які необхідні)

Протокол прочитаний, записано _____
(зауваження учасників огляду)

Учасники:

1. _____
(прізвище, ім'я, по батькові)
2. _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

/ _____ /
(підпис)
/ _____ /
(підпис)

Поняті:

1. _____
(прізвище, ім'я, по батькові)
2. _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

/ _____ /
(підпис)
/ _____ /
(підпис)

Огляд провів:

(слідчий, посада, найменування органу, підпис, прізвище, ініціали)

ПРОТОКОЛ ОБШУКУ

Місто (сел.) _____

«___» 20 ___ року

(слідчий, посада, найменування органу, ініціали, прізвище)

Розглянувши матеріали досудового розслідування, внесеного до Єдиного реєстру досудових розслідувань за № _____ від «___» 20 ___ року на підставі ухвали слідчого судді _____
 (реквізити ухвали)

від «___» 20 ___ року, в період з «___» год. «___» хв. до «___» год. «___» хв.
 За участю потерпілого:

(прізвище, ім'я, по батькові, дата народження, місце проживання)
 якому у відповідності з ч. 1, 2 ст. 56, ст. 57 КПК України роз'яснені його права і обов'язки.

За участю підозрюваного:

(прізвище, ім'я, по батькові, дата народження, місце проживання)
 якому у відповідності з ч. 3, 5, 6, 7 ст. 42 КПК України роз'яснені його права і обов'язки.

За участю захисника:

(прізвище, ім'я, по батькові, дата народження, місце проживання)
 якому у відповідності зі ст. 46, 47 КПК України роз'яснені його права і обов'язки.

За участю _____ представника _____:

(прізвище, ім'я, по батькові, дата народження, місце проживання)
 якому у відповідності зі ч. 5 ст. 44, ч. 4 ст. 58, ч. 2 ст. 59 КПК України роз'яснені його права і обов'язки.

За участю експерта (спеціаліста):

(прізвище, ім'я, по батькові, дата народження, місце проживання)
 яким у відповідності з ч. 3, 4, 5 ст. 69; ч. 4, 5 ст. 71 КПК України роз'яснені їхні права і обов'язки

За участю інших осіб:

(прізвище, ім'я, по батькові, дата народження, місце проживання)
 яким у відповідності зі ст. _____ КПК України роз'яснені їхні права і обов'язки

У присутності понятих:

1) _____
 (прізвище, ім'я, по батькові, дата народження, місце проживання)

2) _____
 (прізвище, ім'я, по батькові, дата народження, місце проживання)

,
 яким у відповідності зі ст.ст. 11, 13, 15, 223 КПК України роз'яснені їхні права і
 обов'язки.

Особам, які беруть участь у проведенні обшуку роз'яснено про
 вимоги ч. 3 ст. 66 КПК України про їх обов'язок не розголошувати відомості
 щодо проведеної процесуальної дії, а також про застосування технічних засобів
 фіксації, умови та порядок їх використання:

(характеристики технічних засобів фіксації та носіїв інформації, які застосовуються

при проведенні цієї процесуальної дії, підписи осіб)

Пред'явив гр-ну (пі) _____
 (прізвище, ім'я, по батькові особи, яка обшукується, або особи

яка займає приміщення, що обшукується)

ухвалу слідчого судді про проведення обшуку.

Копію ухвали слідчого судді про проведення обшуку отримав

(прізвище, підпись особи, яка володіє житлом чи іншим володінням або іншої присутньої особи)

Запропонував видати зазначені в ухвалі

(предмети, документи, цінності або вказати місце, де переховується злочинець)

на що _____ **заявив(ла)** _____
 (прізвище, ім'я, по батькові)

У зв'язку з відмовою (частковим виданням) того, що вимагається,
 дотримуючись вимог 223, 233, 234, 236 КПК України провів обшук

(де, у кого, за якою адресою)

У ході проведення обшуку виявлено:

Під час обшуку приміщення _____
 (де, у кого, за якою адресою)

був проведений обшук особи гр-на (ки) _____
 (прізвище, ім'я, по батькові особи, яка обшукується)

У присутності понятих (якщо залучаються інші поняті зокрема тієї ж
 статі що й обшукуваний чи обшукувана):

1) _____
 (прізвище, ім'я, по батькові, дата народження, місце проживання)

2) _____
 (прізвище, ім'я, по батькові, дата народження, місце проживання)

(обшук проводиться понятими тієї ж статі)

З метою проведення обшуку гр-на(ки) _____

(прізвище, ім'я, по батькові особи, яка обшукується)

був (була) залучений (а) _____
 (прізвище, ім'я, по батькові, займана посада особи, яка проводить обшук,
 який проводиться особою тієї ж статі)
 у якого (ї) під час обшуку було виявлено: _____
 (предмети, документи, цінності та ін.)

Під час обшуку приміщення було виявлено: _____

(предмети, документи, цінності, розшуканий злочинець та ін.)

Виявлені _____ пред'явлені понятим і

(предмети, документи, цінності та ін.)

іншим учасникам присутнім при обшуку.

Від _____ надійшли такі пропозиції

(прізвище, ім'я, по батькові)

тазауваження _____

Перераховане в протоколі обшуку _____

(вилучено, опечатано, залишено на зберігання, якщо вилучено, то куди відправлено для зберігання)

Протокол прочитаний вголос _____

(зауваження у часників обшуку і понятих)

Особа, яка обшукувалась _____

(прізвище, ім'я, по батькові, підпис)

Поняті присутні при обшуку особи: 1) _____

(прізвище, підпис)

2) _____

(прізвище, підпис)

Особа, в приміщенні якої проводився обшук _____

(прізвище, ім'я, по батькові, підпис)

Поняті, присутні при обшуку приміщення: 1) _____

(прізвище, підпис)

2) _____

(прізвище, підпис)

Учасники обшуку:

(прізвище, підпис)

(прізвище, підпис)

(прізвище, підпис)

(прізвище, підпис)

(прізвище, підпис)

Обшук провів _____

(прізвище, посада, звання, підпис)

Один примірник протоколу обшуку отримав _____

(прізвище, ім'я, по батькові особи, яка обшукується,

або особи яка займає приміщення, що обшукується, підпис)

прізвище, ім'я, по батькові особи,

якій надсилається повідомлення,

адреса)

ii

ПОВІДОМЛЕННЯ про затримання

Місто (сел.) _____

«____» 20 ____ року

Шановний (на) _____

(прізвище, ім'я, по батькові близького родича, члена сім'ї чи іншої особи за вибором затриманого; батьків або

усиновителя, опікуна, піклувальника, органу опіки та піклування – у разі затримання неповнолітньої

особи; представника розвідувального органу – у разі затримання співробітника кадрового складу

розвідувального органу України)

У відповідності до ст. 213 КПК України повідомляю Вас, що
 «____» 20 ____ року о ____ год. ____ хв. в порядку ст.
 КПК України затримано _____
 (прізвище, ім'я, по батькові, рік народження)

Затриманий _____ утримується в

(прізвище, ім'я, по батькові, рік народження)

(місце тимчасового тримання затриманого)

(уповноважена службова особа, що здійснила затримання, підпис, посада, прізвище, ініціали)

Службовий тел. _____

**ПОВІДОМЛЕННЯ
про підозру**

Місто (сел.) _____

« ____ » 20 ____ року

_____
 (слідчий, посада, найменування органу, ініціали, прізвище)
 розглянувши матеріали досудового розслідування, внесеноого до Єдиного реєстру досудових розслідувань за № _____ від « ____ » 20 ____ року, за ознаками

_____.
 (правова кваліфікація кримінального правопорушення з зазначенням статті (частини статті) закону України про кримінальну відповідальність)
 та встановивши наявність достатніх доказів для підозри особи у вчиненні кримінального правопорушення, відповідно до ст.ст. 42, 276, 277, 278 КПК України, -

ПОВІДОМИВ:

_____
 (прізвище, ім'я, по батькові, дату та місце
 народження, місце проживання,
 громадянство особи, яка повідомляється
 про підозру

про те, що він підозрюється у

(зміст підозри, правова кваліфікація кримінального правопорушення, у

вчиненні якого підозрюється особа, із зазначенням статті (частини статті) закону України

про кримінальну відповідальність)

Досудовим розслідуванням встановлено, що _____
 (стилій виклад фактічних обставин кримінального правопорушення, у вчиненні якого підозрюється особа,
 у тому числі зазначення часу, місця його вчинення, а також інших суттєвих обставин, відомих на
 _____
 ент повідомлення про підозру)

Слідчий _____ (посада, найменування органу, підпис, прізвище, ініціали)

«ПОГОДЖЕНО»**Прокурор** _____

(посада, найменування органу, підпис, прізвище, ініціали)

Про підозру мені повідомлено, повідомлення про підозру та пам'ятка про процесуальні права та обов'язки вручені, права підозрюваного оголошенні та роз'яснені.

Підозрюваний _____
 (підпис, ініціали, прізвище)
 « ____ » год. « ____ » хвилин « ____ » 201 ____ року.

Повідомлення про підозру вручив:

Слідчий _____

(посада, найменування органу, підпис, прізвище, ініціали)

ПОСТАНОВА
про призначення судової експертизи техніко-криміналістичного
дослідження документу (грошових знаків)

Місто (сел.) _____ « ____ » 20 ____ року

(слідчий, посада, найменування органу, ініціали, прізвище)
 розглянувши матеріали досудового розслідування, внесеноого до Єдиного реєстру досудових розслідувань за № _____ від « ____ » 20 __ року, за ознаками _____,
 (правова кваліфікація кримінального правопорушення з зазначенням статті (частини статті)
 закону України про кримінальну відповідальність)

ВСТАНОВИВ:

(зміст обставин, які є підставами для прийняття постанови;

мотиви прийняття постанови, їх обґрунтування)

Враховуючи, що для з'ясування обставин, що мають значення для кримінального провадження, необхідні спеціальні знання, керуючись ст. ст. 110, 242, 243 КПК України, -

ПОСТАНОВИВ:

1. Призначити _____ експертизу,
 (найменування експертизи)

до проведення якої залучити _____

2. На вирішення експерта поставити такі питання: _____

3. Для дослідження експерту надати: _____

4. Для ознайомлення експерту надати: _____

5. Копію постанови направити _____

(слідчий, посада, найменування органу, підпис, прізвище, ініціали)

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року. Київ: Просвіта, 1996. 80 с. (із наступними змінами та доповненнями).
2. Кримінальний кодекс України // Відомості Верховної Ради України: кодекс від 05.04.2001, редакція від 25.09.2020 [Електронний ресурс] – режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>
3. Кримінальний процесуальний кодекс України. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Кримінального процесуального кодексу України» від 13.04.2012р. № 4652-VI // X.: Одіссея, 2012. 360 с.
4. Закон України «Про Національну поліцію» від 02.07.2015 року // ВВР України. 2015. № 2. Ст. 124.
5. Закон України «Про публічні закупівлі» від 25.12.2015 (із наступними змінами та доповненнями).
6. Закон України «Про оперативно-розшукову діяльність» від 18.02.1992 року // ВВР України. 1992. № 22. Ст. 303 (з наступними змінами та доповненнями).
7. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо відповідальності за злочини, вчинені злочинною спільнотою» від 04.06.2020 року // Голос України від 26.06.2020. № 105.
8. Закон України «Про інформацію» від 02.10.1992 року // ВВР України. 1992. № 48. Ст. 65 (з наступними змінами та доповненнями).
9. Закон України «Про доступ до публічної інформації» від 13.01.2011.
10. Закон України «Про запобігання корупції» від 14.10.2014.
11. Закон України «Про державну таємницю» від 21.01.1994.
12. Закон України Про захист економічної конкуренції від 11.01.2001 року.
13. Закон України Про електронні довірчі послуги від 05.10.2017 року // ВВР, 2017. № 45. ст. 400 (зі змінами від 14.01.2020 № 440-IX).
14. Закон України Про інформацію від 02.10.1992 року // ВВР України. 1992. № 48. Ст. 65 (з наступними змінами та доповненнями).
15. Закон України Про зв'язок від 16.05.1995 року // ВВР України. 1995. № 20. Ст. 143 (з наступними змінами та доповненнями).
16. Закон України Про електронні документи та електронний документообіг від 22.05.2003.
17. Закон України Про Антимонопольний комітет України від 26.11.1993.
18. Про виконання рішень та застосування практики Європейського Суду з прав людини: Закон України від 23 лютого 2006 року №3477.
19. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод (Рим, 04.11.1950 року. Ратифікована 17.07.1997 року) / Збірка документів Ради Європи, ратифікованих Україною. К.: Фенікс, 2006. 496 с.

Постанови Кабінету Міністрів України

1. Деякі питання здійснення розпорядниками (одержувачами) бюджетних коштів попередньої оплати товарів, робіт і послуг, що закуповуються за бюджетні

кошти, від 04.12.2019 № 1070.

2. Про встановлення розміру плати за подання скарги та затвердження Порядку здійснення плати за подання скарги до органу оскарження через електронну систему закупівель та її повернення суб'єкту оскарження, від 22.04.2020 № 292.

3. Про визначення державної установи «Професійні закупівлі» централізованою закупівельною організацією, розпорядження КМУ від 25.09.2019 № 846-р.

4. Про затвердження Порядку функціонування електронної системи закупівель та проведення авторизації електронних майданчиків, від 24.02.2016 № 166.

5. Про особливості створення та діяльності централізованих закупівельних організацій, від 27.12.2018 № 1216.

Накази Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України

1. Про затвердження Примірного положення про тендерний комітет або уповноважену особу (осіб), від 30.03.2016 № 557.

2. Про затвердження примірної тендерної документації від 13.04.2016 № 680.

3. Про затвердження форм документів у сфері публічних закупівель, від 22.03.2016 № 490.

4. Про затвердження Порядку розміщення інформації про публічні закупівлі, від 18.03.2016 № 477.

5. Про затвердження Порядку визначення предмета закупівлі, від 17.03.2016 № 454.

6. Про затвердження Порядку укладання і виконання рамкових угод, від 15.09.2017 № 1372.

7. Про затвердження примірної методики визначення очікуваної вартості предмета закупівлі, від 18.02.2020 № 275.

8. Про затвердження Інструкції про порядок використання електронної системи закупівель у разі здійснення закупівель, вартість яких є меншою за вартість, що встановлена в абзацах другому і третьому частини першої статті 2 Закону України «Про публічні закупівлі», від 19.03.2019 № 10.

9. Узагальнені роз'яснення МРЕТСГ України з питань публічних закупівель // <https://cutt.ly/7oClCB4>

10. Базові критерії та вимоги щодо закупівель за напрямками діяльності // <https://cutt.ly/doCzz8N>

Відомчі та міжвідомчі накази, інструкції:

1. Про затвердження методики визначення автоматичних індикаторів ризиків, їх переліку та порядку застосування: наказ Держаудитслужби України від 11.09.2018 року № 198.

2. Настанови щодо етичної поведінки замовників під час здійснення публічних закупівель // <https://cutt.ly/WoCxNaN>

3. Кодекси поведінки щодо публічних закупівель // <https://cutt.ly/JoCcZk5>

4. Про затвердження Положення про Національну поліцію: Постанова Кабінету Міністрів України від 28.10.2015 року №877.

5. Про затвердження Положення про Департамент стратегічних розслідувань НП України: Наказ НП України від 23.10.2019 № 1077.

6. Про затвердження Інструкції з організації реагування на заяви і повідомлення про кримінальні, адміністративні правопорушення або події та оперативного інформування в органах (підрозділах) Національної поліції України: Наказ МВС України від 27.04.2020 року №357.

7. Про затвердження Порядку ведення єдиного обліку в органах (підрозділах) поліції заяв і повідомень про кримінальні правопорушення та інші події: Наказ МВС України від 08.02.2019 року №100.

8. Про затвердження Інструкції з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні: Наказ МВС України 07.07.2017 №575.

9. Про затвердження Порядку взаємодії при розгляді звернень органів, що здійснюють досудове розслідування, прокуратури та виконанні запитів іноземних держав щодо виявлення та розшуку активів: Наказ МВС України від 20.10.2017 №869.

Підручники, навчальні посібники, інші дидактичні та методичні матеріали:

1. Дії працівників поліції у разі виявлення економічних злочинів: методичні рекомендації / Кубецька О. М., Лазарєв В. О., Неклеса О. В., Палешко Я. С., Санакоєв Д. Б. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т. внутр. справ, 2020.76 с.

2. Албул С.В., Андрусенко С.В. Правові та організаційно-тактичні проблеми протидії організованій злочинності: навч. посібник. Одеса: ОДУВС, 2017. 142 с.

3. Міщанинець О.М. Конспект лекцій для спеціалізації працівників підрозділів стратегічних розслідувань. Дніпро: ДДУВС, 2020. 183 с.

4. Публічні закупівлі у громадах. Посібник для розпорядників бюджетних коштів / В. Нестуля, Ю. Кузько, М. Сімка : за заг. ред. Ангели Бочі. Київ. USAID. 2020. 40 с.

5. Дараган В.В. Виявлення та документування злочинів при здійсненні закупівель товарів, робіт і послуг для забезпечення потреб держави та територіальної громади : навч. посіб. / В.В. Дараган. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2017. 119 с.

6. Протидія злочинам у бюджетній сфері: метод. реком. / О.Є. Користін, С.С. Чернявський, В.І. Василинчук та ін. за заг. ред. О.М. Джужі. К., 2012. 288 с.

7. Розслідування економічних злочинів: навч. посібник. 2-ге вид., перероб. та доп. / М. А. Погорецький, О.О. Вакулик, Д.Б. Сергеева; за ред проф. М. А. Погорецького. К.: ВД «Дакор», 2015. 184 с.

8. Подолання протидії розслідуванню злочинів економічної спрямованості: наук.-практ. рекомендації / Пчолкін В.Д., Федосова О.В., Піддубний В.В. Харків : ХНУВС, 2019. 80 с.

9. Дії працівників поліції у разі виявлення економічних злочинів : методичні рекомендації / Кубецька О.М., Лазарєв В.О., Неклеса О.В., Палешко Я.С., Санакоєв Д.Б. Дніпро: ДДУВС, 2020. 76 с.

Монографії та інші наукові видання:

1. Єфімов В.В. Взаємодія слідчих та оперативних підрозділів Національної поліції під час протидії злочинам у сфері державних закупівель : монограф. / В.В. Єфімов, В. В. Дараган, Т.О. Часова. Дніпропетровськ : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2016. 205 с.
2. Дараган В.В. Протидія злочинам у сфері державних закупівель підрозділами Департаменту захисту економіки Національної поліції України : монограф. / В.В. Дараган. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2017. 224 с.
3. Дараган В.В. Оперативно-розшукова протидія злочинам у сфері державних закупівель: проблеми теорії та практики: монограф. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2018. 352 с.
4. Доліновський Ю.С. Особливості виявлення та розслідування злочинів, що вчиняються під час здійснення публічних закупівель у сфері охорони здоров'я: дис. на здобуття наук. ступеня к.ю.н.: 12.00.09 / Ю.С. Доліновський. Львів, НУ «Львівська політехніка», 2018. 258 с.
5. Нагачевський С.В. Оперативно-розшукове виявлення та документування злочинів, вчинених службовими особами у сфері державних закупівель: монографія. Львів: ЛьвДУВС, 2014. 196 с.
6. Кікінчук В.В. Методика розслідування злочинів, пов'язаних з використанням бюджетних коштів в агропромисловому комплексі: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: 12.00.09. Дніпропетровськ, ДДУВС, 2014. 20 с.
7. Меденцев А.М. Розслідування злочинів, що вчиняються у сфері державних закупівель: Дис. на здобуття наук. ступеня к.ю.н.: 12.00.09 / А.М. Меденцев. Одеса, Міжнародний гуманітарний ун-т, 2015. 214 с.

Інтернет - ресурси

1. Офіційна сторінка Департаменту стратегічних розслідувань НП України [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.facebook.com/DSI.police.ukraine/>
2. INFOBOX.PROZORRO.ORG infobox.prozorro.org — інформаційний ресурс, створений командою ProZorro, щоб допомогти якомога швидше увійти в роботу в системі електронних закупівель.
3. PROMETHEUS («ПУБЛІЧНІ ЗАКУПІВЛІ» ТА «ПУБЛІЧНІ ЗАКУПІВЛІ ДЛЯ БІЗНЕСУ») безкоштовні он-лайн курси на платформі Prometheus. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://prometheus.org.ua/courses/>
4. BI модуль аналітики, який в режимі он-лайн відображає усі закупівлі, що проводяться через електронну систему Prozorro. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://bi.prozorro.org/>
5. НЕНОРМАТИВНІ АКТИ «Порядок здійснення допорогових закупівель» [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://bit.ly/2sEuji6>
6. ІНСТРУКЦІЇ З ВИКОРИСТАННЯ МОДУЛЮ АНАЛІТИКИ - [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://dozorro.org/tools/public-bi>
7. КОРИСНІ ІНСТРУМЕНТИ ДЛЯ ПОТРЕБ ЗАМОВНИКА (пошук «ідеальної» тендерної документації, тощо) - <https://dozorro.org/tools>
8. OpenProcurement [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://openprocurement.org/ua/nonprice-criteria.html>

Навчальне видання

**Санакоєв Дмитро Борисович
Неклеса Олександр Вікторович
Юр'єв Денис Сергійович
Єфімов Володимир Веніамінович
Палешко Яна Сергіївна**

**АЛГОРИТМ ДІЙ ПРАЦІВНИКІВ ПІДРОЗДІЛІВ СТРАТЕГІЧНИХ
РОЗСЛІДУВАНЬ ПРИ ВИЯВЛЕННІ ТА ДОКУМЕНТУВАННІ
КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ ІЗ ПРИЙМАННЯ ПРОПОЗИЦІЇ,
ОБІЦЯНКИ АБО ОДЕРЖАННЯ НЕПРАВОМІРНОЇ ВИГОДИ
СЛУЖБОВОЮ ОСОБОЮ**

Методичні рекомендації

Підп. до друку 04.11.2020 р. Формат 60x84/16. Гарнітура – Times.
Друк трафаретний (RISO), цифровий. Папір офісний. Ум.-друк. арк. 3,50.
Тираж 15 прим.

Надруковано у Дніпропетровському державному університеті внутрішніх справ
49000, м. Дніпро, просп. Гагаріна, 26, т. (056) 756-46-41
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 6054 від 28.02.2018